

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/729 - 2022/7857
Toplantı Tarihi/Sayısı : 15.12.2022/23
Karar Numarası : 2022/911
Başvuran : M. Y.
Başvuran Vekili : --
Adres : --
Muhatap Kurum/Kişi : Bandırma 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres :

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, başvuranın belirttiği tarihte yapılan kısmi aramanın kendisini rahatsız etmek amacıyla kasıtlı olarak uzun tutulduğu, bir infaz ve koruma memuru tarafından kendisine hakaret edildiği iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuru dilekçesi ve ekleri doğrultusunda, Ulusal Önleme Mekanizması Birimi tarafından incelemesi gerçekleştirilen başvuruda, başvuran özetle;

a. 19.04.2022 tarihinde saat 15.00 civarında bir infaz ve koruma memuru ile infaz ve koruma baş memurunun, bulunduğu odaya gelerek kısmi arama yaptıklarını, daha önce hakkında şikâyette bulunduğu bir başka infaz ve koruma memurunun da kapının önünde beklediğini ve kendisine hakaret ettiğini,

b. Yapılan kısmi aramanın kendisini rahatsız etmek amacıyla kasıtlı olarak uzun tutulduğunu, tüm eşyalarının dağıtıldığını iddia etmiştir.

3. Muhatap Bandırma 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan 24.06.2022 tarihli yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın iddiasına ilişkin durumun asılsız olduğu, bu durumun personelce tutanak altına alındığı, başvuranın Kurumda bulunduğu süre içerisinde yapılan genel aramalara ilişkin olarak sorumlu baş memurluğa yazılı ve sözlü olarak bir beyanının bulunmadığı,

b. Başvuranın 19.04.2022 tarihli şikâyet dilekçesine istinaden ilgili infaz ve koruma memuru hakkında 21.04.2022 tarihinde idari disiplin soruşturması başlatıldığı ifade edilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

4. Anayasa'nın "Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı" başlıklı 17'nci maddesinde yer alan düzenleme şu şekildedir:

"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tabi tutulamaz. Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz..."

5. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 2'nci maddesine göre "Ulusal Önleme Mekanizması"; "İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele

veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi” ifade etmektedir.

6. Aynı Kanun’un “Kurumun görevleri” başlıklı 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; “Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek” Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

7. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in “Ön incelemenin yapılması” başlıklı 48’inci maddesi şu şekildedir:

“(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda;

- a) Kurumun görev alanına girip girmediği,*
  - b) Kurumda incelenmekte ve araştırılmakta olan bir başvuruyla sebepleri, konusu ve taraflarının aynı olup olmadığı,*
  - c) Kurum tarafından daha önce sonuçlandırılan bir başvuruyla, sebepleri, konusu ve taraflarının aynı olup olmadığı,*
  - ç) Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı,*
  - d) Kuruma başvurmadan önce Kanuna aykırı olduğu iddia edilen uygulamanın düzeltilmesinin ilgili taraftan talep edilip edilmediği,*
  - e) Belli bir konuyu içerip içermediği,*
  - f) Başvuruda bulunması gereken bilgilerin yer alıp almadığı yönlerinden incelenir.*
- (2) Başvurucusu birden fazla olan başvurularda, incelenebilirlik koşulları her başvurucu yönünden ayrı ele alınır.”*

8. Mezkûr Yönetmelik’in “Gerekçeli kabul edilmezlik kararı” başlıklı 67’nci maddesinde yer alan düzenleme şu şekildedir:

“(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinde kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularda ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularda ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

9. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre; “Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek” Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın; kısmi aramanın kendisini rahatsız etmek maksadıyla kasıtlı olarak uzun tutulduğu, infaz ve koruma memuru tarafından kendisine hakaret edildiğine ilişkin iddiaları ilgili mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

10. Ceza infaz kurumlarında kötü muamele olarak kabul edilecek hususlar farklı şekillerde tezahür edebilir. Bunların birçoğu ceza infaz kurumu idaresi ve görevlilerinin kasıtlı davranışlarından kaynaklanabileceği gibi

yönetimsel hatalar veya yetersiz kaynaklar sebebiyle de ortaya çıkabilir. Bu nedenle mahpuslar için bir ceza infaz kurumundaki yaşam tüm yönleriyle değerlendirilmelidir. Ceza infaz kurumundaki yaşam, mahpuslara sunulan aktivitelerin genişliğinden, mahpuslar ve ceza infaz kurumu görevlileri arasındaki ilişkilerin genel durumuna kadar geniş bir alanda değerlendirilmelidir. (*Avrupa İşkence ve İnsanlık dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesinin (CPT) Standartları, 2002*)

11. Anayasa'nın 17'nci maddesinin üçüncü fıkrası ve Sözleşme'nin 3'üncü maddesi herhangi bir sınırlama öngörmemekte ve işkence, insanlık dışı ve onur kırıcı muamele ve cezaların yasaklanmasının mutlak mahiyetini belirtmektedir. Kötü muamele yasağının mutlak mahiyeti Anayasa'nın 15'inci maddesi kapsamında belirtilen savaş veya ulusun varlığını tehdit eden başka bir genel tehlike halinde dahi istisna öngörmemiştir. Aynı şekilde Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 15'inci maddesinde benzer bir düzenleme ile kötü muamele yasağına ilişkin herhangi bir istisna öngörülmemiştir. (*Selmouni/Fransa [BD], B.No: 25803/94, 28.07.1999, para.95; Assenov ve diğerleri/Bulgaristan, B.no: 24760/94, 28.10.1998, para.93*)

12. Başvuran, Bandırma 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda 19.04.2022 saat 15.00 civarında bulunduğu koğuşa arama yapmak amacıyla gelen infaz ve koruma memuru tarafından kendisine hakaret edildiğini ve kasıtlı olarak bulunduğu koğuşa aramaların uzun tutulduğunu iddia etmektedir. Muhatap Kurum cevabi yazısında; başvuranın 19.04.2022 tarihli şikâyet dilekçesine istinaden bahsi geçen infaz ve koruma memuru hakkında 21.04.2022 tarihinde idari disiplin soruşturması başlatıldığını belirtmiştir.

13. Başvuranın bir infaz ve koruma memuru tarafından kendisine hakarete bulunulduğu iddiasına ilişkin başvuru dilekçesinde belirttiği soyut iddialardan başka somut temellere dayanan veri bulunmamaktadır. Ceza infaz kurumlarında bulunan kameraların ses kaydı alma özellikleri bulunmadığı için söz konusu iddia hakkında somut verilere ulaşılamamıştır. Başvuranın bu iddiası haricinde nesnel değerlendirme yapabilmek için başka veri bulunmadığı, bu bağlamda söz konusu iddianın incelenebilme şartını taşımadığı ve "**kabul edilmez**" olduğu değerlendirilmiştir.

14. Başvuran bulunduğu koğuşa infaz ve koruma memurları tarafından kasıtlı olarak aramaların uzun süre yapıldığını iddia etmiştir. Muhatap Kurumun cevabi yazısında; başvuranın odalarda yapılan aramalara ilişkin İdareye bir başvuruda bulunmadığı belirtilmiştir.

15. Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in "Arama, güvenlik tatbikatı ve sayım" başlıklı 34'üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan düzenleme şu şekildedir: "*Kurumlarda, oda ve eklentilerinde, hükümlünün üst ve eşyasında habersiz olarak her zaman arama yapılabilir. Kurumun tamamında her ay bir kez mutlaka arama yapılır. Oda ve eklentilerinde yapılacak aramalarda bir hükümlü hazır bulundurulur.*"

16. Ceza infaz kurumu idaresinin ilgili mevzuat gereği her ay en az bir defa arama yapmak zorunda olduğu, başvuranın koğuşunda yapılan arama sürelerinin makul olup olmadığı hakkında bir sonuca varmaya yönelik bir süre öne sürülmediği ve başvuranın iddiasını açıkça bir dayanağa oturtamamasından dolayı söz konusu iddianın incelenebilme şartını taşımadığı ve "**kabul edilmez**" olduğu değerlendirilmiştir.

17. Bu çerçevede, 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 48 ve 67'nci maddeleri kapsamında başvuru konusu iddiaların "**kabul edilmez**" olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

1. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

2. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine, 15.12.2022 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye